

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
М. ВОВЕК
представено на 20 декември 2017 година¹

Дело C-571/17 PPU

Openbaar Ministerie
срещу
Samet Ardic

(Преюдициално запитване, отправено от Rechtbank Amsterdam
(Първоинстанционен съд Амстердам, Нидерландия))

„Преюдициално запитване — Европейска заповед за арест — Рамково решение 2002/584/ПВР — Европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание лишаване от свобода — Случаи, при които изпълнението може да бъде отказано — Член 4а от Рамковото решение — Понятие „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ — Обхват — Лице, което е окончателно осъдено и на което е наложено наказание лишаване от свобода вследствие на съдебен процес, проведен в негово присъствие — Условно отлагане на изпълнението на частично изтърпяно наказание лишаване от свобода — Неспазване на предвидените условия — Последващо производство, в което се постановява изтърпяване на отложеното наказание — Производство, проведено в отсъствието на заинтересованото лице“

I. Въведение

1. Германски съдебен орган издава европейска заповед за арест (ЕЗА) на германския гражданин г-н Samet Ardic. Този орган иска задържаният в момента в Нидерландия г-н Ardic да бъде предаден за целите на изпълнението на останалата част от наказанието, определено с две присъди, с всяка от които е наложено наказание лишаване от свобода. След като изтърпява част от тези наказания, г-н Ardic е освободен условно предсрочно. Впоследствие условното предсрочно освобождаване от изтърпяване на наказанието е отменено, тъй като г-н Ardic не е спазил условията за условно предсрочно освобождаване.

2. Макар г-н Ardic да се явява лично на съдебните процеси, в които са постановени двете окончателни присъди, с които е осъден на две наказания лишаване от свобода, той не се явява лично в производството, в което са постановени решенията за изтърпяване на останалата част от отложените наказания.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

3. Настоящото дело се отнася до приложното поле на член 4а от Рамково решение 2002/584/ПВР (наричано по-нататък „Рамковото решение“)². Запитващата юрисдикция си задава въпроса дали съдържащото се в Рамковото решение понятие „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, се отнася до производство, в което са постановени решенията за изтърпяване на останалата част от отложените наказания лишаване от свобода.

II. Правна уредба

A. ЕКПЧ

4. Член 6, точка 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи³ (наричана по-нататък „ЕКПЧ“) предвижда:

„Всяко лице при определянето на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е наказателно обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона [...]“.

Б. Правото на Съюза

1. Хартата

5. Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) гласи:

„Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.“

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

[...]“.

6. Съгласно член 48, параграф 2 от Хартата „[н]а всеки обвиняем се гарантира зачитане на правото на защита“.

2. Рамковото решение

7. Член 1, параграф 2 от Рамковото решение гласи, че „[д]ържавите членки следва да изпълнят всяка [ЕЗА] въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение“.

2 Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24) (наричано по-нататък „Рамковото решение“).

3 Подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.

8. Член 1, параграф 3 предвижда, че Рамковото решение „няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ДЕС]“.

9. Член 4а от Рамковото решение е въведен с Рамково решение 2009/299/ПВР⁴, за да се уредят факултативните основания да се откаже изпълнение на ЕЗА в случай, когато заинтересованото лице не се е явило лично на процеса срещу него:

„1. Изпълняващият съдебен орган също така може да откаже да изпълни европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, освен ако в европейската заповед за арест не е посочено, че лицето, в съответствие с допълнителните процесуални изисквания, определени в националното законодателство на издаващата държава членка:

а) своевременно

i) или е призовано лично и по този начин уведомено за определената дата и място на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, или чрез други средства действително е получило официална информация за определената дата и място на съдебния процес по начин, който недвусмислено доказва, че то е било уведомено за насрочения съдебен процес;

и

ii) е уведомено за възможността за постановяване на такова решение, ако не се яви на съдебния процес;

или

б) след като е било уведомено за насрочения съдебен процес, е упълномощило защитник, посочен от заинтересованото лице или от държавата, с цел да го защитава на съдебния процес и действително е било защитавано от този защитник на процеса;

или

в) след като решението му е било връчено лично и е било изрично уведомено за правото на повторно разглеждане или обжалване, в което лицето има правото да участва и което позволява делото да се преразгледа по същество, включително и с оглед на нови доказателства, и което може да доведе до отмяна на първоначалното решение:

i) изрично е заявило, че не оспорва решението;

или

ii) не е поискало повторно разглеждане или обжалване в приложимия за целта срок;

или

⁴ Рамково решение на Съвета от 26 февруари 2009 г. за изменение на рамкови решения 2002/584/ПВР, 2005/214/ПВР, 2006/783/ПВР, 2008/909/ПВР и 2008/947/ПВР, с което се укрепват процесуалните права на лицата и се насърчава прилагането на принципа за взаимно признаване на решения, постановени в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24).

г) решението не му е било връчено лично, но:

i) решението ще му бъде връчено лично незабавно след предаването и ще бъде изрично уведомено за правото си на повторно разглеждане или обжалване, в което лицето има правото да участва и което позволява делото да се преразгледа по същество, включително и с оглед на нови доказателства, и което може да доведе до отмяна на първоначалното решение;

и

ii) ще бъде уведомено за срока, в който трябва да поиска повторно разглеждане или обжалване, както е посочено в съответната европейска заповед за арест.

[...]“.

III. Фактите, главното производство и преюдициалният въпрос

10. На 13 юни 2017 г. Rechtbank Amsterdam (Първоинстанционен съд Амстердам, Нидерландия) е сезиран от Officier van justitie bij de rechtbank (прокурор към първоинстанционния съд, Нидерландия) с искане за изпълнение на ЕЗА, издадена на 9 май 2017 г. от Staatsanwaltschaft Stuttgart (Прокуратура на Щутгарт, Германия).

11. Тази ЕЗА е издадена с цел задържането и предаването на г-н Ardıc, германски гражданин, за целите на изпълнението в Германия на две наказания лишаване от свобода. Основание за ЕЗА са две влезли в сила присъди, в които са посочени девет престъпления. На първо място, с присъда от 4 март 2009 г. на Amtsgericht Böblingen (Районен съд Бьоблинген, Германия) на г-н Ardıc е наложено наказание лишаване от свобода за срок от една година и осем месеца. На второ място, с присъда от 10 ноември 2010 г. на Amtsgericht Stuttgart-Bad Cannstatt (Районен съд Щутгарт-Бад Канцат, Германия) на г-н Ardıc е наложено наказание лишаване от свобода за срок от една година и осем месеца.

12. В част d) от спорната ЕЗА се потвърждава, че г-н Ardıc се е явил лично на съдебните процеси, вследствие на които са постановени тези две присъди.

13. С две решения (съответно от 4 януари 2010 г. и от 31 май 2011 г.) юрисдикциите, произнесли присъдите, посочени в точка 11 от настоящото заключение, постановяват условно предсрочно освобождаване от изтърпяване на останалата част от определените в тях наказания⁵.

14. С две решения, съответно от 18 и 4 април 2013 г. (наричани по-нататък „решенията за изтърпяване на отложеното наказание“), Amtsgericht Stuttgart-Bad Cannstatt (Районен съд Щутгарт-Бад Канцат) постановява изтърпяване на наказанията. Изпълнението на останалата част от наказанията лишаване от свобода е постановено, тъй като съответното лице не е спазило условията за условното си предсрочно освобождаване и въпреки напомненията се е отклонило от контрола и надзора на пробационния служител и на съда. Тези решения за изтърпяване на отложеното наказание са окончателни. Г-н Ardıc трябва да изтърпи още и 338 дни от наложеното по делото, по което е произнесена присъда от 4 март 2009 г. от Amtsgericht Böblingen (Районен съд Бьоблинген, Германия) наказание лишаване от свобода, и 340 дни от наказанието, наложено по делото, по което е произнесена присъда от 10 ноември 2010 г. от Amtsgericht Stuttgart-Bad Cannstatt (Районен съд Щутгарт-Бад Канцат, Германия)

⁵ Съгласно германското право става дума за т.нар. мярка Aussetzung des Strafrestes bei zeitiger Freiheitsstrafe (спиране на изпълнението на останалата част от наказанието в случай на лишаване от свобода). Тази мярка предполага условно освобождаване, когато част от наложеното наказание лишаване от свобода вече е изтърпяно. Вж. също точка 30 от настоящото заключение.

15. Запитваща юрисдикция заключава от въпросната ЕЗА, че г-н Ardıc не се е явил лично в производството, в което са постановени решенията за изтърпяване на отложеното наказание, което г-н Ardıc потвърждава. Той заявява също, че ако е знаел за датата и мястото на съдебния процес, е щял да се яви, за да убеди компетентния съд да не постановява изтърпяване на отложеното наказание.

16. В част f) от ЕЗА (информация, предоставяна по избор във връзка с „[д]руги свързани със случая обстоятелства“) се посочва, че решенията за изтърпяване на отложеното наказание са съобщени на исканото лице чрез публикуване и че следователно то ще трябва впоследствие да бъде изслушано във връзка с тези решения, без това да има пряко отношение към изпълнителната им сила.

17. Според запитващата юрисдикция германското право изисква от съда да постанови изтърпяване на останалата част от отложеното наказание, ако осъденият се отклонява от контрола и надзора на пробационния служител и/или не спазва съответните условия. Германският съд обаче не трябва да постановява изтърпяване на отложеното наказание, когато налагането на допълнителни условия или указания или удължаването на изпитателния срок е достатъчно. Видно от решенията за изтърпяване на отложеното наказание *Amtsgericht Stuttgart-Bad Cannstatt* (Районен съд Щутгарт-Бад Канщат) констатира, че не е достатъчно да се наложат допълнителни условия или да се удължи изпитателният срок и че изтърпяването на отложеното наказание е в съответствие с принципа на пропорционалност. Запитващата юрисдикция отбелязва, че при произнасянето си по изтърпяването на отложеното наказание германският съд има свобода на преценка, която му дава възможност да вземе предвид положението или личността на заинтересованото лице.

18. С оглед на решението, постановено по дело *Zdziaszek*, запитващата юрисдикция отбелязва, че за целите на прилагането на член 4а от Рамковото решение Съдът прави разграничение между мерките, с които се изменя размерът на наложеното наказание, и мерките относно условията за изпълнение на наказание лишаване от свобода⁶. Запитващата юрисдикция констатира, че с обсъжданите в главното производство решения за изтърпяване на отложеното наказание не се изменя размерът на наказанието. Това обаче не означавало непременно, че член 4а от Рамковото решение не се прилага за решенията за изтърпяване на отложеното наказание, предвид по-високата степен на закрила, гарантирана от Хартата. Всъщност запитващата юрисдикция отбелязва, че е възможно решение за изтърпяване на отложено наказание да има също толкова значение за заинтересованото лице, колкото решение за определяне на общо наказание (разглеждано по дело *Zdziaszek*), когато съдът има свобода на преценка.

19. При тези условия *Rechtbank Amsterdam* (Първоинстанционен съд Амстердам) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Ако исканото лице окончателно е признато за виновно в производство, проведено в негово присъствие, и е осъдено на наказание лишаване от свобода, чието изтърпяване е отложено вследствие на допуснато условно предсрочно освобождаване, представлява ли последващото производство, в което съдът постановява в отсъствието на това лице отложеното наказание да бъде изтърпяно поради неспазване на съответните условия и отклоняване от контрола и надзора на пробационния служител, „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, по смисъла на член 4а от Рамково решение [2002/584]?“.

6 Решение от 10 август 2017 г., *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, т. 85).

IV. По спешното производство пред Съда

20. Запитващата юрисдикция моли преюдициалното запитване да бъде разгледано по реда на спешното производство, предвидено в член 107 от Процедурния правилник на Съда. В подкрепа на искането си тя изтъква, че поставеният преюдициален въпрос се отнася до тълкуването на Рамковото решение, което е акт, попадащ в обхвата на част трета, дял V от Договора за функционирането на ЕС. Тя също така отбелязва, че заинтересованото лице е задържано в Нидерландия до вземането на решение относно предаването му. Затова спешният отговор на Съда би имал пряко и решаващо отражение върху срока на задържане на заинтересованото лице.

21. На 12 октомври 2017 г. пети състав на Съда взе решение да уважи това искане.

22. Писмени становища представят Openbaar Ministerie (прокуратурата на Нидерландия), г-н Ardic, германското и нидерландското правителство и Европейската комисия. Горепосочените, както и ирландското правителство представят устни становища в съдебното заседание от 22 ноември 2017 г.

V. Съображения

23. С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция иска да установи дали понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, по смисъла на встъпителното изречение на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение, включва и производството, в което се постановява решение за изтърпяване на останалата част от отложено, окончателно определено наказание лишаване от свобода. В този смисъл настоящото дело се отнася до приложното поле на член 4а от Рамковото решение.

24. Ще структурирам настоящото заключение по следния начин. След няколко предварителни съображения във връзка с относимата германска процесуална правна уредба, както и относно практиката на Европейския съд по правата на човека (раздел А), ще предложа най-напред тълкуване на член 4а от Рамковото решение (раздел Б). След това ще разгледам конкретния въпрос за постановяването на решение за изтърпяване на останалата част от отложеното наказание лишаване от свобода в рамките на член 4а от Рамковото решение (раздел В). Накрая ще изложа накратко някои бележки, свързани с основните права в системата на Рамковото решение (раздел Г).

A. Предварителни пояснения

25. Преюдициалният въпрос е тясно свързан с разгледаните от Съда въпроси по дела Turikas (C-270/17 PPU) и Zdziaszek (C-271/17 PPU). По дело Turikas Съдът по-специално уточнява, че за целите на прилагането на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 в хипотезата, в която производството се е развило пред няколко инстанции, понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, трябва да се разбира като отнасящо се до въззивната инстанция, при условие че с решението на тази инстанция окончателно е постановено, че съответното лице е виновно и се осъжда да изтърпи наказание⁷. По дело Zdziaszek Съдът приема, че понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено

⁷ Решение от 10 август 2017 г., Turikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 81, 90 и 98).

решението“, се отнася и до последващите производства (като тези, в които е постановен акт за определяне на общо наказание), в резултат от които е взето решение, окончателно изменящо размера на първоначално наложените наказания, при условие че органът, постановил тези решения, има определено право на преценка⁸.

26. В последното решение, позовавайки се на решението на Европейския съд по правата на човека по дело Boulois⁹, Съдът уточнява също така, че „[...] мерките [, с които се изменя размерът на наложеното наказание или наказания,] следва да се разграничават от мерките относно условията за изпълнение на наказание лишаване от свобода. Впрочем от практиката на Европейския съд по правата на човека следва, че член 6, точка 1 от ЕКПЧ не се прилага към въпросите относно условията за изпълнение на наказание лишаване от свобода, например към въпросите във връзка с условното предсрочно освобождаване¹⁰“.

27. В този контекст преюдициалният въпрос, поставен от запитващата юрисдикция по настоящото дело, е свързан с разграничението между, от една страна, решенията относно вината и наказанието, и от друга страна, решенията относно „условията за изпълнение на наказание лишаване от свобода“. Съгласно решение Zdziaszek последните са извън приложното поле на член 6, точка 1 от ЕКПЧ¹¹, което следователно би могло да се тълкува като изключващо такива „условия за изпълнение“ от приложното поле на член 4а от Рамковото решение.

28. За да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция по настоящото дело, са необходими две предварителни пояснения. На първо място, налага се да се изясни точното естество в германското право на производството, вследствие на което се постановява решението за изтърпяване на останалата част от отложеното наказание лишаване от свобода (раздел 1). На второ място, необходимо изглежда също да се направи анализ на понятието „условия за изпълнение на наказание лишаване от свобода“ в практиката на ЕСПЧ (раздел 2).

1. Относно производството, в което се постановява изтърпяване на останалата част от отложено наказание лишаване от свобода в германското право

29. Германското правителство бе поканено от Съда да даде конкретни разяснения относно германската правна уредба, уреждаща производството, в което се постановява изтърпяване на останалата част от отложеното наказание лишаване от свобода. Това правителство предостави следните пояснения.

30. На първо място, член 57 от Strafgesetzbuch (Наказателен кодекс, наричан по-нататък „StGB“) дава възможност да бъде постановено условно предсрочно освобождаване от изтърпяване на останалата част от изтърпяно отчасти наказание лишаване от свобода с изпитателен срок¹². Когато са изтърпени две трети от наложеното наказание, но не по-малко от два месеца, съдът постановява условно предсрочно освобождаване от изтърпяване на останалата част от наказанието лишаване от свобода със съгласието на осъденото лице и след като реши дали това е обосновано с оглед на интересите на обществената сигурност¹³. Когато е изтърпяна половината от срока на наказанието лишаване от свобода, но не по-малко от шест месеца, съдът може да постанови условно предсрочно освобождаване от изтърпяване на останалата част от наказанието с изпитателен срок при спазването на по-строги условия¹⁴.

⁸ Решение от 10 август 2017 г., Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, т. 90 и 96).

⁹ ЕСПЧ, решение от 3 април 2012 г., Boulois *c/y* Люксембург (CE:ECHR:2012:0403JUD003757504, § 87).

¹⁰ Решение от 10 август 2017 г., Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, т. 85).

¹¹ Решение от 10 август 2017 г., Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, т. 85).

¹² „Aussetzung des Strafrestes bei zeitiger Freiheitsstrafe“.

¹³ Член 57, параграф 1 от StGB.

¹⁴ Член 57, параграф 2 от StGB.

31. Компетентният съд постановява изтърпяване на отложеното наказание, ако осъденото лице явно или редовно не спазва наложените условия или дадените му указания или продължава да се отклонява от контрола и надзора на пробационния служител, давайки основание за опасения от евентуален рецидив¹⁵. Съдът обаче не постановява изтърпяване на отложеното наказание, ако е достатъчно да се наложат допълнителни условия или да се дадат допълнителни указания, и в частност обстоятелството да се постави осъденото лице под контрола на пробационен служител или да се удължи изпитателният или пробационният срок¹⁶. Ако тези условия не са спазени, съдът задължително трябва да постанови изтърпяване на останалата част от отложеното наказание.

32. На второ място, последващите решения във връзка с условното предсрочно освобождаване от изтърпяване на останалата част от наказание лишаване от свобода с изпитателен срок са уредени в член 453 от Strafprozessordnung (Наказателно-процесуален кодекс, наричан по-нататък „StPO“). Когато се предвижда изтърпяване на отложеното наказание, съдът предоставя на осъденото лице възможност да бъде изслушано¹⁷. След като решението за изтърпяване на отложеното наказание бъде постановено, то може да бъде обжалвано от осъденото лице с незабавна жалба, която трябва да бъде подадена в срок до една седмица, след като на осъденото лице бъде съобщено определението, с което се постановява изтърпяване на отложеното наказание¹⁸. Ако обичайното местоживееие на осъденото лице е неизвестно и ако връчването не може да бъде извършено в установената форма, допуска се публично съобщаване на определението чрез обявление за него на табло на съда. Връчването се счита за извършено след изтичане на едномесечен срок от публичното съобщаване. Горепосоченият едномесечен срок за подаване на незабавна жалба започва да тече от този момент. С изтичането на този срок определението, с което е постановено изтърпяване на отложеното наказание, придобива характер на влязла в сила присъда¹⁹.

33. Германското правителство пояснява в съдебното заседание, че на осъденото лице трябва задължително да бъде предоставена възможността да бъде изслушано, дори то да узнае действително за публично съобщеното решение, с което е постановено изтърпяване на отложеното наказание, едва след изтичането на едномесечния срок. От националната съдебна практика във връзка с член 33а от StPO е видно, че в такъв случай осъденото лице трябва да бъде изслушано, за да има възможност да предяви възраженията си срещу изтърпяването на отложеното наказание и да изложи нови факти. След изслушването производството може служебно или по искане на осъденото лице да бъде възобновено от етапа, на който се е намирало преди постановяването на въпросното решение за изтърпяване на отложеното наказание.

2. Относно „условията за изпълнение на наказание лишаване от свобода“ в практиката на ЕСПЧ

34. Както посочва Съдът в решение *Zdziaszek*²⁰, от практиката на ЕСПЧ следва, че гаранциите по член 6, точка 1 от ЕКПЧ се прилагат не само по отношение на признаването на лицето за виновно, но и по отношение на определянето на наказанието²¹.

15 Член 56f, параграф 1 от StGB.

16 Член 56f, параграф 2 от StGB.

17 Член 453, параграф 1, четвърто изречение от StPO.

18 Член 453, параграф 2, трето изречение и член 311, параграф 2 от StPO.

19 Член 40, параграф 1 и член 37, параграфи 1 и 2 от StPO и членове 186 и 188 от Zivilprozessordnung (Граждански процесуален кодекс).

20 Решение от 10 август 2017 г., *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, т. 87).

21 Тези гаранции обхващат „съответното производство като цяло, включително способите за обжалване и определянето на наказанието“. В този смисъл вж. ЕСПЧ, решение от 28 ноември 2013 г., Александр Деметиев *с/у* Русия (СЕ:ЕCHR:2013:1128JUD004309505, § 23 и цитираната съдебна практика).

35. Съгласно практиката на ЕСПЧ обаче въпросите във връзка с *условията за изпълнение на наказание лишаване от свобода* не попадат в обхвата на член 6, точка 1 от ЕКПЧ²². По-конкретно, ЕСПЧ приема, че *наказателноправният аспект* на член 6, точка 1 от ЕКПЧ не е приложим към съдебните спорове в областта на пенитенциарното право, които по принцип не се отнасят до основателността на „наказателно обвинение“²³.

36. В този смисъл ЕСПЧ и съществувалата по-рано Европейска комисия по правата на човека приемат, че закрилата по член 6, точка 1 от ЕКПЧ не се прилага към производства във връзка с предоставяне на отпуск на задържано лице²⁴, амнистия²⁵, условно освобождаване²⁶, условно предсрочно освобождаване в рамките на мярка за неотклонение задържане под стража²⁷ или трансфер на осъдени лица²⁸. Същото се отнася и за производствата, в които се отменя отлагане или спиране на изпълнението на наказание, поне съгласно практиката на съществувалата по-рано Европейска комисия по правата на човека²⁹.

37. Както отбелязва запитващата юрисдикция, този подход е в съответствие с практиката на ЕСПЧ във връзка с понятието „наказание“ по смисъла на член 7 от ЕКПЧ³⁰.

38. ЕСПЧ обаче признава още, по-специално във връзка с член 7 от ЕКПЧ, че не е ясно разграничението между „наказание“ и мярка, свързана с „изпълнението или прилагането“ на наказание³¹. Също така ЕСПЧ допуска приложимостта на член 6, точка 1 от ЕКПЧ спрямо мерки, тясно свързани с наказателното производство и с окончателното определяне на наказанието³².

39. Освен това остават все така съмнения относно въпроса дали при определени обстоятелства мерки, свързани с изпълнението на наказанията, могат да бъдат обхванати от *гражданскоправния аспект* на член 6, точка 1 от ЕКПЧ³³. Всъщност, въпреки че по дело *Boulois* големият състав на ЕСПЧ не намира за приложим член 6, точка 1 от ЕКПЧ в гражданскоправния му аспект, този отговор е свързан с обстоятелството, че „отпусъкът извън мястото за лишаване от свобода“ не представлява право, тъй като определянето на съдържанието на понятието „право“ е тясно свързано с неговото конфигуриране в националната правна система³⁴.

22 ЕСПЧ, решение от 3 април 2012 г., *Boulois c/y Люксембург* (СЕ:ЕCHR:2012:0403JUD003757504, § 87).

23 ЕСПЧ, решения от 3 април 2012 г., *Boulois c/y Люксембург* (СЕ:ЕCHR:2012:0403JUD003757504, § 85) и от 17 септември 2009 г., *Enea c/y Италия* (СЕ:ЕCHR:2009:0917JUD007491201, § 97).

24 ЕСПЧ, решение от 3 април 2012 г., *Boulois c/y Люксембург* (СЕ:ЕCHR:2012:0403JUD003757504, § 104).

25 ЕСПЧ, решение от 13 май 2003 г., *Montcornet de Saumont c/y Франция* (СЕ:ЕCHR:2003:0513DEC005929000).

26 Европейска комисия по правата на човека, решение от 7 май 1990 г., *A. c/y Австрия* (СЕ:ЕCHR:1990:0507DEC001626690, § 2 и цитираната съдебна практика).

27 ЕСПЧ, решение от 27 юни 1968 г., *Neumeister c/y Австрия* (СЕ:ЕCHR:1968:0627JUD000193663, §§ 22 и 23).

28 ЕСПЧ, решение от 6 юни 2006 г., *Szabó c/y Швеция* (СЕ:ЕCHR:2006:0627DEC002857803).

29 Европейска комисия по правата на човека, решение от 5 октомври 1967 г., *X c/y Федерална република Германия* (СЕ:ЕCHR:1967:1005DEC000242865).

30 ЕСПЧ, решения от 29 ноември 2005 г., *Uttley c/y Обединено кралство* (СЕ:ЕCHR:2005:1129DEC003694603), от 10 юли 2003 г., *Grava c/y Италия* (СЕ:ЕCHR:2003:0710JUD004352298, § 51), от 23 октомври 2012 г., *Siok c/y Полша* (СЕ:ЕCHR:2012:1023DEC000049810, § 33), от 12 февруари 2008 г., *Kafkaris c/y Кипър* (СЕ:ЕCHR:2008:0212JUD002190604, § 142 и сл.). По-конкретно относно различните условия в държавите членки за условно освобождаване, приложими във връзка с Рамковото решение, вж. ЕСПЧ, решение от 23 октомври 2012 г., *Giza c/y Полша* (СЕ:ЕCHR:2012:1023DEC000199711, §§ 31—33).

31 Вж. ЕСПЧ, решение от 21 октомври 2013 г., *Del Rio Prada c/y Испания* (СЕ:ЕCHR:2013:1021JUD004275009, § 85 и сл.), в което се посочва по-специално решение на ЕСПЧ от 12 февруари 2008 г., *Kafkaris c/y Кипър* (СЕ:ЕCHR:2008:0212JUD002190604, § 142).

32 ЕСПЧ, решение от 1 април 2010 г., *Vuijen c/y Германия* (СЕ:ЕCHR:2010:0401JUD002780405, § 42) (относно трансфера на осъдени лица). Вж. също ЕСПЧ, решение от 15 декември 2009 г., *Gurguchiani c/y Испания* (СЕ:ЕCHR:2009:1215JUD001601206, § 40, 47 и 48) (относно замената на наказание лишаване от свобода с експулсиране от територията на държава). Също така ЕСПЧ приема приложимостта на член 6, точка 1 от ЕКПЧ спрямо производствата поради престъпленията, извършени по време на изпълнението на наказанието, в резултат от които се удължава продължителността на задържането. ЕСПЧ, решение от 9 октомври 2003 г., *Ezeh и Connors c/y Обединено кралство* (СЕ:ЕCHR:2003:1009JUD003966598).

33 Съгласно който „[в]сяко лице при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения има право на справедливо [...] гледане на неговото дело [...] от [...] съд [...]“.

34 ЕСПЧ, решение от 3 април 2012 г., *Boulois c/y Люксембург* (СЕ:ЕCHR:2012:0403JUD003757504, § 89 и 101).

40. Накрая, гаранциите, които са присъщи на по-специфичното право на обвиняемия да се яви на своя съдебен процес, не фигурират изрично в член 6, точка 1 от ЕКПЧ. Първоначално те са изведени от ЕСПЧ в специфичния контекст на наказателноправния аспект на тази разпоредба³⁵, а наскоро обхватът им бе разширен и по отношение на гражданскоправния аспект³⁶.

Б. Тълкуването на член 4а от Рамковото решение

41. Що се отнася до това дали производството, в което се постановява решението за изтърпяване на отложено наказание, попада в приложното поле на член 4а от Рамковото решение и дали подобно решение се приравнява на *условие за изпълнение* на наказание, заинтересованите страни възприемат различно тълкуване.

42. Г-н Ardic поддържа, че член 4а се отнася до производство като обсъжданото в главното производство, в което е постановено изтърпяване на отложеното наказание. Той излага най-напред довод, съгласно който член 6 от ЕКПЧ се прилага за решенията за изтърпяване на отложеното наказание. Що се отнася до „наказателноправния аспект“ на член 6 от ЕКПЧ, г-н Ardic изтъква, че производствата, в които се постановява изтърпяване на отложено наказание, могат да доведат до изменение на наказанието в рамките на такова производство и че съдът, постановяващ изтърпяване на отложеното наказание, има свобода на преценка при постановяване на решението си. По-нататък, член 6 от ЕКПЧ в гражданскоправния си аспект също можел да се приложи, като се има предвид, че производство, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание, засяга и „правото на свобода“. При всички случаи, дори да трябвало да се приеме, че член 6 от ЕКПЧ не се прилага по отношение на производство, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание, членове 47 и 48 от Хартата предоставят по-широка защита. По-специално член 47 имал по-широк обхват, в който можело да попада и производство, в което е постановено изтърпяване на отложено наказание като обсъжданото в главното производство. Следователно именно с оглед на тези разпоредби следвало да се тълкува член 4а от Рамковото решение.

43. Ирландското правителство изтъква, че при обстоятелства, в които изтърпяването на отложеното наказание не е автоматично и при които съдът разполага с определена свобода на преценка, в съдебното заседание, в което се постановява изтърпяване на останалата част от наказанието, чието изпълнение е отложено, дадено лице трябва да се счита винаги за субект в наказателно производство. При тези обстоятелства ставало въпрос за производство, в което се постановява съдебно решение, с което се осъжда окончателно лицето, чието предаване е поискано (ако използваме формулировката, възприета от Съда в точка 74 от решение от 10 август 2017 г., Turikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628). Като се позовава на точка 91 от решение от 10 август 2017 г., Zdiazsek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629), ирландското правителство преценява, че става дума за решение, с което се определя размерът на наказанието. В този смисъл съображенията, приети от Съда в точка 84 от посоченото решение Turikas, трябвало да се прилагат по аналогия при обстоятелствата в случая, като се има предвид, че съдебното заседание, в което е постановено изтърпяване на отложеното наказание, би могло да доведе до лишаване от свобода. Като се имат предвид потенциалните последици за лицето, подобно производство се отнасяло до основателността на наказателно обвинение по смисъла на член 6, точка 1 от ЕКПЧ. Във всеки случай по-висока степен на закрила можело да бъде предоставена съгласно член 47 от Хартата, на основание член 53, параграф 2 от последната.

³⁵ ЕСПЧ подчертава, че това право произтича от предмета и целта на член 6 като цяло, като се позовава на точка 3, букви с), d) и е), които признават на „всеки обвиняем“ правото „да се защитава лично“, „да участва в разпита или да изисква разпит на свидетелите“, и „да ползва безплатно услугите на преводач, ако не разбира или не говори езика, използван в съда“, „нещо, което е невъзможно без неговото присъствие“. Вж. по-специално решения на ЕСПЧ от 12 февруари 1985 г., Colozza c/y Италия (CE:ECHR:1985:0212JUD000902480, § 27) и от 1 март 2006 г., Sejdicovic c/y Италия (CE:ECHR:2006:0301JUD005658100, §§ 81 и сл.).

³⁶ Вж. решения на ЕСПЧ от 14 март 2014 г., Dilipak и Karakaya c/y Турция (CE:ECHR:2014:0304JUD000794205, §§ 76–80) и от 8 октомври 2015 г., Azdajic c/y Словения (CE:ECHR:2015:1008JUD007187212, § 50).

44. Нидерландската прокуратура, както и нидерландското и германското правителство и Комисията обаче по същество споделят позицията, че обсъжданите в главното производство решения за изтърпяване на отложеното наказание не попадат в приложното поле на член 4а от Рамковото решение. Първо, това по-специално следвало от точка 85 от решение от 10 август 2017 г., *Zdziaszek* (C 271/17 PPU, EU:C:2017:629). Според същите заинтересовани страни преценката, която е относима за целите на член 4а, се отнасяла само до въпросите за вината и наказанието. Ето защо трябвало да се направи разграничение между определянето на вината/наказанието и последващите производства, отнасящи се до условията за изпълнение на наложеното наказание. Тъй като решенията за изтърпяване на отложено наказание представляват условия за неговото изпълнение, те не попадали в хипотезата на член 4а от Рамковото решение. Второ, в случая наказанието е определено недвусмислено и окончателно, за разлика от положението по дело *Zdziaszek*, по което размерът на наказанието не е бил определен. Последващите решения относно изтърпяване на отложеното наказание по никакъв начин не променили двете окончателни осъдителни присъди с две наказания лишаване от свобода със срок от една година и осем месеца. Решенията за изтърпяване на отложеното наказание показвали това, което следва да се изпълни: останалата част от първоначално наложените наказания. Трето, правото на преценка на съда щяло да окаже влияние само при определяне на наказанието. Обстоятелството, че в производството, обсъждано в главното производство, съдът има свобода на преценка при постановяването на изтърпяване на отложеното наказание, било без значение за размера на наказанието.

45. Изложените по-горе доводи показват, че въпросът за приложното поле на гаранциите по член 6 от ЕКПЧ и разграничението на това кое представлява условие за изпълнение на наказанията, пораждаат сложни проблеми. Безспорно в светлината на практиката на ЕСПЧ понятието „условия за изпълнение“ и произтичащите от него последици с оглед на приложимостта на наказателноправния и гражданскоправния аспект на член 6 от ЕКПЧ не са напълно ясни, особено по отношение на обсъжданите в главното производство решения за изтърпяване на отложено наказание, предвидени в германското право.

46. Според мен обаче това обсъждане има ограничено значение за целите на настоящото дело. Определянето на това кое представлява *условие за изпълнение* по смисъла на член 6 от ЕКПЧ, не е решаващо за отговора на преюдициалния въпрос, поставен от запитващата юрисдикция, тъй като той се отнася специално за тълкуването на член 4а от Рамковото решение. Следователно, за да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция, е важно тълкуването на член 4а от Рамковото решение. За тази цел ще разгледам по-подробно текста и структурата (раздел 1), генезиса (раздел 2) и целта на тази разпоредба (раздел 3).

1. Относно текста и структурата на разпоредбата

47. Понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, в текста на член 4а, параграф 1 от Рамковото решение трябва да се схваща като самостоятелно понятие на правото на Съюза³⁷. Сам по себе си текстът на тази разпоредба обаче не позволява да се изясни по-точно специфичното съдържание на понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“. Същото се отнася и за понятието, включено в заглавието на член 4а от Рамковото решение, в което само се упоменават „[р]ешения[та], постановени вследствие на съдебен процес, на който лицето не се е явило лично“³⁸.

48. При тези обстоятелства е необходимо да се използва текстът и структурата на член 4а като цяло, както и текстът на други разпоредби от Рамковото решение.

³⁷ Решение от 10 август 2017 г., *Tupikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 66 и 67).

³⁸ Решение от 10 август 2017 г., *Tupikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 69).

49. На първо място, член 4а е приложим по отношение на европейските заповеди за арест с цел *изпълнение* на наказание или на мярка, изискваща задържане. Следователно тази разпоредба очевидно се прилага само при наличието на осъдително решение³⁹. В този смисъл съществува явна връзка между приложното поле на тази разпоредба и решението, подлежащо на изпълнение.

50. В това отношение редица разпоредби от Рамковото решение изясняват понятието „решение“, което следва да бъде постановено вследствие на съдебния процес, по смисъла на член 4а от Рамковото решение. Така в член 8, параграф 1, букви в) и е) от Рамковото решение във връзка с информацията, която следва да се съдържа в ЕЗА, се говори за „[подлежаща на изпълнение] присъда“ („*jugement exécutoire*“) и „друг подлежащ на изпълнение съдебен акт със същата юридическа сила“ („*toute autre décision judiciaire exécutoire ayant la même force*“), както и за „наложено наказание“ („*peine prononcée*“) в „окончателното съдебно решение“ („*jugement définitif*“). Също така, в буква б, точка 2 от приложението към Рамковото решение се споменава „[подлежаща на изпълнение] присъда“. Тези елементи ясно открояват обстоятелството, че член 4а се отнася изрично до съдебния процес, вследствие на който е постановено *осъдителното решение*, което според Съда трябва впрочем да бъде окончателно⁴⁰.

51. На второ място, като предвиждат изключения от възможността да се откаже изпълнение на ЕЗА, различните хипотези по член 4а, параграф 1 от Рамковото решение сочат, че обсъжданият съдебен процес е именно този, вследствие на който е определена вината и/или наказанието, или с други думи, решение, съдържащо конститутивните елементи на осъдителна присъда.

52. По-конкретно, в член 4а, параграф 1, буква б) от Рамковото решение става въпрос за действителна защита в съдебния процес от страна на защитник. В член 4а, параграф 1, буква в) от Рамковото решение се има предвид хипотезата, при която, след като е било уведомено за правото на повторно разглеждане или обжалване, позволяващо делото да се преразгледа по същество, лицето не оспорва решението или не иска повторно разглеждане. Член 4а, параграф 1, буква г) от Рамковото решение се отнася до хипотезата, при която решението ще бъде връчено лично на съответното лице след предаването и то ще бъде уведомено за правото си на повторно разглеждане или обжалване, позволяващо делото да се преразгледа по същество, включително и с оглед на нови доказателства, и което може да доведе до отмяна на първоначалното решение.

53. От това следва, че по смисъла на член 4а решението, което трябва да бъде постановено в съдебния процес, е „съдебното решение, с което окончателно е осъдено лицето, чието предаване е поискано по реда за изпълнението на европейска заповед за арест“⁴¹. Съдът припомня в този контекст, че терминът „осъдителна присъда“ обозначава както признаването на лицето за виновно, така и налагането на наказание лишаване от свобода или на друга мярка, водеща до лишаване от свобода⁴².

54. В решение *Zdziaszek* Съдът уточнява, че понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, включва и всяко последващо производство, в което е постановен акт за определяне на общо наказание. При тази хипотеза определящият елемент е именно това, че в такова производство е взето решение, изменящо *размера на първоначално наложеното наказание*, тъй като органът, постановил това решение, е имал определено право на преценка в

39 Поради това тези гаранции не са приложими в рамките на ЕЗА, издадена с цел провеждане на наказателно преследване. Вж. в този смисъл решение от 29 януари 2013 г., *Radu* (C-396/11, EU:C:2013:39, т. 39 и 40).

40 Решение от 10 август 2017 г., *Turikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 71 и 72).

41 Решение от 10 август 2017 г., *Turikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 74).

42 Решение от 10 август 2017 г., *Turikas* (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 78), в което се прави позоваване на решение на ЕСПЧ от 21 октомври 2013 г., *Del Río Prada c/у Испания* (CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, § 123).

това отношение⁴³. В този смисъл понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, тълкувано в специфичния контекст на член 4а от Рамковото решение, е фокусирано върху процесуалната фаза, отнасяща се до новото разглеждане на делото по същество, която е определяща за осъждането на съответното лице⁴⁴.

55. От разгледаните по-горе елементи може да се заключи, че понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, не обхваща производствата, последващи съдебния процес, вследствие на който се постановява окончателно решение относно осъдителната присъда, доколкото тези производства не се отразяват на определянето на вината и на размера на наказанието.

2. Относно генезиса на член 4а

56. Генезисът на Рамково решение 2009/299 потвърждава, че член 4а от него се отнася само за *специфичното право на явяване на наказателен процес*, схващан като производството, в което окончателно се определя осъдителната присъда (вина и наказание).

57. На първо място, Рамково решение 2009/299, което въвежда член 4а, установява общи правила за признаване и/или изпълнение на съдебни решения, постановени „вследствие на производство, на което заинтересованото лице не е присъствало“⁴⁵. Този инструмент е израз на стремежа да се укрепи гарантираното с ЕКПЧ право на обвиняемите на справедлив процес, което включва по-специално „правото на заинтересованото лице да се яви лично на съдебния процес“⁴⁶. В този смисъл Рамково решение 2009/299, и по-специално член 4а, се отнасят по-специално до *един* от елементите, включен в правото на справедлив съдебен процес, предвидено в член 6 от ЕКПЧ, както произтича от предмета и целта на тази разпоредба като цяло: правото на обвиняемия да се яви лично на съдебния процес, съгласно тълкуването на ЕСПЧ⁴⁷. Хипотезите, предвидени в член 4а, са отражение на тази съдебна практика⁴⁸.

58. В този смисъл член 4а от Рамковото решение, като факултативно основание за отказ да се изпълни ЕЗА, самата тя имаща за цел изпълнение на влязла в сила присъда, обхваща по-специално — предвид целта и съдържанието на Рамково решение 2009/299 — гаранциите, свързани със специфичното право на заинтересованото лице *да се яви на съдебния процес*. Всъщност член 4а няма за цел да включва *всички* процесуални гаранции, произтичащи от член 6 от ЕКПЧ (нито по аналогия тези, които потенциално са с по-широк обхват и произтичат от членове 47 и 48 от Хартата), като елементи, които могат да обосноват отказ да се изпълни ЕЗА. Член 4а се отнася единствено до гаранциите, присъщи на правото на явяване на съдебен процес.

43 Решение от 10 август 2017 г., Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, т. 96).

44 Вж. в този смисъл решение от 10 август 2017 г., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 87 и 89) и решение от 10 август 2017 г., Zdziaszek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, т. 98).

45 Член 1, параграф 3 от Рамково решение 2009/299.

46 Съображение 8 от Рамково решение 2009/299.

47 Това е видно и от заглавието на Рамково решение 2009/299 „за изменение на рамкови решения [...], с което се укрепват процесуалните права на лицата и се насърчава прилагането на принципа за взаимно признаване на решения, постановени в отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес“.

48 Вж. заключението ми по дело Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:333, т. 69 и сл., както и цитираната практика на ЕСПЧ).

59. На второ място, обстоятелството, че член 4а от Рамковото решение има за предмет единствено съдебното производство, в рамките на което се произнася по същество осъдителната присъда, се потвърждава от подготвителните работи. Всъщност в първоначалната редакция на тази разпоредба, както е видно от инициативата на държавите членки, довела до приемането на Рамково решение 2009/299, се посочва по-широкото по смисъл понятие „производство“, пред което в крайна сметка е предпочетен по-точният термин „съдебен процес“⁴⁹.

60. Така обстоятелството, че осъдено лице не е било изслушано в рамките на последващо съдебния процес производство като това, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание, не прави от подлежащата на изпълнение присъда, постановена вследствие на съдебния процес, присъда, постановена *in absentia* или в отсъствие на осъденото лице по смисъла на член 4а от Рамковото решение.

3. Телеологическо тълкуване

61. Що се отнася до телеологическото тълкуване, член 4а от Рамковото решение следва да се тълкува с оглед на общите му цели, както и на целите, определени в Рамково решение 2009/229.

62. Целта на въведените с Рамково решение 2009/299 изменения е двойка. Тази цел е да се укрепят процесуалните права на лицата, които са субекти на наказателно производство, и същевременно да се улесни съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, по-специално като се спомогне за взаимното признаване на съдебни решения⁵⁰.

63. Що се отнася до улесняването на съдебното сътрудничество, от съображение 3 от Рамково решение 2009/299 следва, че законодателят на Съюза е искал да премахне предвиденото в член 5 от първоначалната редакция на Рамковото решение положение, по силата на който изпълняващият съдебен орган е бил компетентен да прецени дали предоставената гаранция относно възможността да се поиска възобновяване на делото е достатъчна⁵¹.

64. Балансът между тази цел и целта за укрепване на процесуалните права на лицата е гарантиран по-специално с прилагането на изискванията по член 4а с оглед единствено на елементите, които са част от същинския наказателен процес като такъв, а именно вината и наказанието. По отношение именно на тези елементи се прилага засилената защита при осъдителни присъди, постановени задочно.

49 Термините „proceedings“ (на английски език), „procédure“ (на френски език), „proceso“ (на испански език), „Verfahren“ (на немски език), „procedimento“ (на италиански език) [...] се съдържат в текста на инициативата на Република Словения, Френската република, Чешката република, Кралство Швеция, Словашката република, Обединеното кралство и Федерална република Германия с оглед приемането на Рамково решение 2008/.../ПВР на Съвета относно изпълнението на задочно постановени решения и за изменение на Рамково решение 2002/584/ПВР относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, Рамково решение 2005/214/ПВР относно прилагането на принципа за взаимно признаване на финансови санкции, Рамково решение 2006/783/ПВР за прилагане на принципа за взаимно признаване на решения за конфискация и Рамково решение 2008/.../ПВР относно прилагането на принципа за взаимно признаване на съдебни решения по наказателни дела, с които се налагат наказания лишаване от свобода или мерки, изискващи лишаване от свобода, за целите на тяхното изпълнение в Европейския съюз (ОВ С 52, 2008 г., стр. 1). След реакциите на държавите членки (вж. документ на Съвета 6501/08, бележка 21) тези термини са заменени с очевидно по-тясно по смисъл понятие (съответно с термините „trial“, „procès“, „juicio“, „Verhandlung“, „processo“ и т.н.), които се съдържат в текста на Рамково решение 2009/299.

50 Съображение 15 и член 1 от Рамково решение 2009/299. Вж. по-специално решение от 16 юли 2015 г., Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 36 и цитираната съдебна практика).

51 Вж. в този смисъл решение от 26 февруари 2013 г., Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, т. 41).

65. Разширително тълкуване на тези изисквания, което излиза извън рамките на същинското наказателно производство по смисъла на член 4а от Рамковото решение, би довело до риск да измени този деликатен баланс, търсен с Рамковото решение като цяло, както и с измененията от 2009 г. Всъщност такъв подход би довел до риска от това съдилищата по изпълнение на наказанията да подлагат на преценка всички вторични процесуални въпроси, свързани с наказателното производство, включително и когато те са настъпили след постановяването на окончателното съдебно решение, дори и преди началото на същинския съдебен процес.

66. Както отбелязва запитващата юрисдикция, възможно е впрочем да се твърди, че решение за изтърпяване на останалата част от отложени наказания лишаване от свобода има значителни последици за заинтересованото лице. От практическа гледна точка обаче, ако предаването на осъдено лице се обвърже с правото на изслушване в рамките на производството, в което се постановяват решения за изтърпяване на отложено наказание като обсъжданите в главното производство, това би попречило на функционирането на системата на Рамковото решение в случаите, когато осъдено лице, което вече не се намира на територията на държавата членка, в която е постановена осъдителната присъда (и което не е уведомило органите за промяната на местожителството си), не спазва пробационните мерки.

67. Впрочем за изчерпателност може да се отбележи, че в правото на Съюза е предвиден специфичен способ, за да се гарантира възможността на лицата, които са обект на пробационни мерки, да се придвижват в други държави членки, като същевременно спазват тези мерки⁵².

В. Производството, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание

68. От изложените по-горе съображения следва, че понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, по смисъла на член 4а от Рамковото решение се отнася за съдебния процес (в първоинстанционното или въззивното производство), вследствие на който е постановена влязла в сила осъдителна присъда (вина и наказание), като тази осъдителна присъда е основанието за наказанието лишаване от свобода, чието изпълнение се цели с ЕЗА. Подобно тълкуване води до заключението, че член 4а от Рамковото решение е неприложим към последващо съдебния процес производство, в което се постановява окончателно решение относно осъдителната присъда, когато такова производство не може да се отрази на определянето на вината и на размера на наказанието.

69. В този смисъл в светлината на тези обстоятелства изглежда, че постановяването на изтърпяване на останалата част от отложени наказания лишаване от свобода като описаното от запитващата юрисдикция и пояснено от германското правителство не попада в приложното поле на член 4а от Рамковото решение.

70. Първо, от акта за преюдициално запитване става ясно, че въпросните решения за изтърпяване на отложеното наказание не изменят размера на наложените наказания, определен с влезлите в сила присъди, които са основанието на въпросната ЕЗА. Всъщност единственото подлежащо на изпълнение решение, въз основа на което е издадена ЕЗА, е осъдителната присъда. Решенията за изтърпяване на отложено наказание не предполагат постановяване на

⁵² Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 година за прилагане на принципа на взаимното признаване към съдебни решения и решения за пробация с оглед на надзора върху пробационните мерки и алтернативните санкции (ОВ L 337, 2008 г., стр. 102), по-конкретно съображение 14 и член 5, параграф 2.

ново решение по същество, което може да представлява основание на ЕЗА. Решенията за изтърпяване на отложено наказание не могат да бъдат разглеждани отделно от присъдите, които съдържат елементите, отнасящи се до окончателно определената вина и наказание и чието изпълнение все още е в ход⁵³.

71. Второ, решенията за изтърпяване на отложено наказание реактивират наказания, които са били окончателно определени към момента на постановяване на осъдителната присъда, макар и впоследствие изпълнението им да е било отложено или спряно вследствие на допуснато условно предсрочно освобождаване. При това положение се извършва аритметично изчисление на оставащите за изтърпяване на наказание дни спрямо срока на вече изтърпяното наказание. Правото на преценка, с което разполагат в това отношение съдебните органи на издаващата държава членка, не се отнася за елементите на осъдителната присъда, каквито са вината и наказанието.

72. Трето, предметът на такова производство, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание, е различен от наказателния процес, вследствие на който е постановена присъдата, с която се установява вината и наказанието. Производството, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание, както и свободата на преценка, с която съдът разполага в този специфичен контекст, се отнасят до преценката дали условията за отлагане на изпълнението на наказанието са спазени, както и дали налагането на други допълнителни условия е уместно. Те нямат отношение към вината и наказанието, определени окончателно вследствие на наказателния процес⁵⁴.

Г. Зачитането на основните права извън обхвата на член 4а

73. Обстоятелството, че като последващи наказателния процес производства по смисъла на Рамковото решение производства, в които се постановява изтърпяване на отложено наказание и които са обсъждани в главното производство, не попадат в приложното поле на член 4а от Рамковото решение, не води все пак до липса на процесуални гаранции на този етап.

74. Макар системата на Рамковото решение да се основава на взаимното доверие, все по-ясно е, че не става дума за сляпо доверие. В основата на доверието, на което се крепи принципът на взаимно признаване, е една стабилна конструкция, основаваща се на равностойни стандарти и споделени отговорности.

75. В този контекст и по-специално при делата пред Съда обсъждането се фокусира върху ролята на съда, отговарящ за изпълнението на наказанията, и по-конкретно върху правомощията, с които той разполага, за да откаже изпълнение на ЕЗА при опасност от нарушаване на основните права в издаващата държава членка. Ключовата роля на неговите задължения обаче не може да бъде подценявана.

76. От една страна, презумпцията за равностойна (но не идентична) закрила, на която се основава принципът на взаимно признаване, почива на солидни правни основания. Всички държави членки са страни по ЕКПЧ и трябва ефективно да гарантират зачитането на всички произтичащи от нея гаранции, независимо от това дали определено производство е свързано с изпълнението на ЕЗА.

⁵³ Вж. в по-различния контекст на прилагането на принципа *ne bis in idem* решение от 18 юли 2007 г., Kretzinger (C-288/05, EU:C:2007:441, т. 42), съгласно което „наказанието лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено [...] трябва да се счита за намиращо се „в процес на изпълнение“ от момента, в който присъдата подлежи на изпълнение, и през изпитателния срок [...]“.

⁵⁴ Вж. заключението ми по дело *Zdziaszek* (C-271/17 PPU, EU:C:2017:612, т. 53, 67 и 68).

77. При тези обстоятелства, макар и обстоятелството, че осъдено лице не е било предварително изслушано в производство, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание лишаване от свобода, да не е основание за отказ да се изпълни ЕЗА съгласно член 4а от Рамковото решение, това изобщо не означава, че правото на изслушване не трябва да се зачита. Всъщност това задължение спада към присъщите на издаващата държава членка задължения. Именно в рамките на задълженията на последната основните процесуални права, сред които е и правото на изслушване, трябва да бъдат защитени при прилагане на националните производства и способности за защита.

78. В рамките на системата на ЕЗА главната роля на издаващата държава членка по отношение на процесуалните права е откритоена в член 1, параграф 2 от Рамково решение 2009/299, съгласно който това рамково решение „не поражда действие за изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 от Договора, включително правото на защита на лицата, които са субекти на наказателни производства, и не засяга задълженията, възложени на съдебните органи във връзка с това“. Тази разпоредба, която има обхват, равностоен с обхвата на член 1, параграф 3 от Рамковото решение, се отнася за задълженията както на издаващата, така и на изпълняващата държава членка⁵⁵. В този смисъл, макар горепосочените разпоредби да не позволяват да се заключи, че всяка опасност от нарушение на основно право трябва да се счита за основание за отказ да се изпълни МАЕ, те все пак предоставят гаранции, че равнището на защита на основните права не се накърнява от обстоятелството, че заинтересованото лице е субект на ЕЗА.

79. В този смисъл германското право, както бе разяснено от германското правителство, гарантира правото на изслушване в обсъжданото производство, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание, включително след предаването на съответното лице, когато то не е било изслушано в това производство.

80. От друга страна, важно е да се подчертае, че макар взаимното доверие да предполага, че от държавите членки може да се изисква да презумират зачитането на основните права от страна на останалите държави членки⁵⁶, тук не става въпрос за необорима презумпция. Рамковото решение се вписва в правния ред на Съюза като съюз, основан на правото, зачитащ основните права, в който практиката на Съда, изведена по-специално от дела Aranyosi и Căldăraru, е ключов елемент⁵⁷. Тази съдебна практика признава задължението на изпълняващата държава членка да отложи изпълнението на решението за предаване — и дори да прекрати процедурата по предаване — след конкретна и точна преценка на сериозни и потвърдени основания, сочещи реална опасност от тежки нарушения на основните права⁵⁸. С оглед обаче на фактическата и правната рамка на настоящия случай тук подобно положение е чисто хипотетично⁵⁹.

55 Решения от 16 юли 2015 г., Lanigan (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, т. 53) и от 30 май 2013 г., F (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, т. 40).

56 Вж. в този смисъл становище 2/13 от 18 декември 2014 г. (EU:C:2014:2454, т. 191).

57 Решение от 5 април 2016 г. (C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198). Вж. по аналогия в контекста на правото на убежище решение от 21 декември 2011 г., N. S. и др. (C-411/10 и C-493/10, EU:C:2011:865), и от по-новата съдебна практика, решение от 16 февруари 2017 г., С. К. и др. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127).

58 Засага такава възможност е призната само отношение на закрепеното в член 4 от Хартата право (с абсолютен характер). Вж. също ЕСПЧ, решение от 23 май 2016 г., Avotiņš c/y Латвия (СЕ:ЕCHR:2016:0523JUD001750207, § 116). Относно въпроса за приложимостта на такъв подход към правата, гарантирани с член 6 от ЕКПЧ, вж. заключението на генералния адвокат Sharpston по дело Radu (C-396/11, EU:C:2012:648).

59 Следва да се припомни, че по отношение на член 6, точка 1 от ЕКПЧ Европейският съд по правата на човека „не изключва възможността по изключение да възникне проблем в контекста на член 6 [...] от решение за екстрадиция, когато бежанецът е получил или има риск да получи явен отказ от справедлив съдебен процес“ (решение от 7 юли 1989 г., Soering c/y Обединено кралство (СЕ:ЕCHR:1989:0707JUD001403888, § 113) (курсивът е мой). В решение от 4 май 2010 г., Stapleton c/y Ирландия (СЕ:ЕCHR:2010:0504DECO005658807, § 25) ЕСПЧ потвърждава този подход по отношение на Рамковото решение и взема предвид, че в този контекст издаващата държава членка се ангажира със спазването на произтичащите от член 6 от Конвенцията задължения.

81. Накрая, необходимо е да се припомни значението на комуникацията между изпълняващите и издаващите органи, предвидена в член 15, параграф 2 от Рамковото решение. Както Съдът многократно е подчертавал, тази разпоредба, която позволява на изпълняващия съдебен орган да поиска допълнителна информация, представлява съществен елемент от съдебното сътрудничество, което е в основата на системата за взаимно признаване⁶⁰. При тези условия юрисдикцията на изпълняващата държава членка следва да поиска информация посредством предвидените в тази разпоредба способности, преди да откаже да изпълни ЕЗА⁶¹.

VI. Заключение

82. По изложените съображения предлагам на Съда да отговори на преюдициалния въпрос на Rechtbank Amsterdam (Първоинстанционен съд Амстердам, Нидерландия), както следва:

„Понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, по смисъла на въстъпителната част на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че не обхваща производство, в което се постановява изтърпяване на отложено наказание лишаване от свобода поради неспазване на условията за отлагане на изпълнението му, при условие че изтърпяването на отложеното наказание не се отразява на определеното наказание или вина, които са основанието на издадената европейска заповед за арест“.

⁶⁰ Решение от 5 април 2016 г., Aranyosi и Căldăraru (C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, т. 95—98), от 24 май 2016 г., Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 53), от 1 юни 2016 г., Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385, т. 65 и 66) и от 10 август 2017 г., Tupikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 91).

⁶¹ За повече подробности вж. заключението ми по дело Zdziasek (C-271/17 PPU, EU:C:2017:612, т. 88—113).